LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO
IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO
Į S A K Y M A S

DĖL MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ, GRUPIŲ NUSTATYMO IR JŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ SKIRSTYMO Į LYGIUS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2011 m. liepos 13 d. Nr. V-1265/V-685/A1-317
Vilnius

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (Žin. 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804) 14 straipsnio 2 dalimi:

1. T v i r t i n a m e Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, grupių nustatymo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į lygius tvarkos aprašą (pridedama).

2. P r i p a ž į s t a m e netekusiu galios Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. liepos 12 d. įsakymą Nr. 1329/368/98 „Dėl Specialiųjų poreikių asmenų sutrikimų ir jų laipsnių nustatymo ir specialiųjų poreikių asmenų priskyrimo specialiųjų ugdymosi poreikių grupei tvarkos“ (Žin., 2002, Nr. 84-3672).

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS GINTARAS STEPONAVIČIUS

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS RAIMONDAS ŠUKYS

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS DONATAS JANKAUSKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro
2011 m. liepos 13 d. įsakymu
Nr. V-1265/V-685/A1-317

MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ, GRUPIŲ NUSTATYMO IR JŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ SKIRSTYMO Į LYGIUS TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, grupių nustatymo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į lygius tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja asmenų iki 21 metų negalių, sutrikimų, mokymosi sunkumų, dėl kurių kyla specialieji ugdymosi poreikiai, nustatymą ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į lygius kriterijus. Apraše apibrėžiamos negalios, sutrikimai ir mokymosi sunkumai, kuriuos turintys asmenys priskiriami specialiųjų ugdymosi poreikių grupėms ir turi teisę gauti specialųjį ugdymąsi švietimo įstaigose.

2. Aprašas atitinka Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (Students with disabilities, learning dificulties and disadvantages-ISBN-92-64-07582-5 OECD/ European Communities, 2009) nuostatas dėl bendrųjų tarptautinių kategorijų naudojimo, identifikuojant asmens specialiuosius ugdymosi poreikius, taip pat jos derintos su Lietuvos sveikatos apsaugos įstaigose naudojama „Tarptautine statistine ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacija“ TLK-10-AM (Žin., 2011, Nr. 23-1108) ir Neįgalumo lygio nustatymo kriterijų ir tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. V-188/A1-84/ISAK-487 (Žin., 2005, Nr. 39-1277).

II. MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ, GRUPĖS

3. Nustatomos šios mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, grupės:

3.1. Mokiniai, turintys negalių. Šiai grupei priskiriami mokiniai, turintys raidos, sensorinių, fizinių funkcijų ir kitų sveikatos sutrikimų, kurių kilmė gali būti biologinė (pedagoginėmis priemonėmis pašalinti priežasčių neįmanoma). Mokinių, turinčių negalių, grupei priskiriami mokiniai, turintys:

3.1.1. Intelekto sutrikimą:
3.1.1.1. nežymų intelekto sutrikimą;
3.1.1.2. vidutinį intelekto sutrikimą;
3.1.1.3. žymų intelekto sutrikimą;
3.1.1.4. labai žymų intelekto sutrikimą;
3.1.1.5. nepatikslintą intelekto sutrikimą.
3.1.2. Regos sutrikimą:
3.1.2.1. vidutinę silpnaregystę;
3.1.2.2. žymią silpnaregystę;
3.1.2.3. aklumą su regėjimo likučiu;
3.1.2.4. praktišką aklumą;
3.1.2.5. visišką aklumą;
3.1.2.6. kitus regėjimo sutrikimus.
3.1.3. Klausos sutrikimą:
3.1.3.1. nežymų klausos sutrikimą;

3.1.3.2. vidutinį klausos sutrikimą;
3.1.3.3. žymų klausos sutrikimą;
3.1.3.4. labai žymų klausos sutrikimą;
3.1.3.5. gilų klausos sutrikimą (kurtumas).
3.1.4. Kochlearinius implantus.
3.1.5. Judesio ir padėties bei neurologinių sutrikimų:
3.1.5.1. lengvų judesio ir padėties sutrikimų;
3.1.5.2. vidutinių judesio ir padėties sutrikimų;
3.1.5.3. sunkių judesio ir padėties sutrikimų;
3.1.5.4. lėtinių neurologinių sutrikimų.
3.1.6. Įvairiapusių raidos sutrikimų:
3.1.6.1. vaikystės autizmą;
3.1.6.2. atipišką (netipišką) autizmą;
3.1.6.3. Rett‘o sindromą;
3.1.6.4. Asperger‘io sindromą;
3.1.6.5. kitų įvairiapusių raidos sutrikimų.
3.1.7. Kurčneregystę.
3.1.8. Kompleksinių ir kitų negalių.

3.2. Mokiniai, turintys sutrikimų. Šiai grupei priskiriami mokiniai, turintys mokymosi (dviejų ar daugiau dalykų – skaitymo, rašymo, matematikos, kitų mokomųjų dalykų), taip pat elgesio ir emocijų, kalbos ir kalbėjimo sutrikimų, kurie pasireiškia vaikui įsisavinant mokymosi programą. Mokinių, turinčių sutrikimų, grupei priskiriami mokiniai, turintys:
3.2.1. Mokymosi sutrikimų:
3.2.1.1. bendrųjų mokymosi sutrikimų;
3.2.1.2. specifinių mokymosi sutrikimų:
3.2.1.2.1. skaitymo sutrikimą;
3.2.1.2.2. rašymo sutrikimą;
3.2.1.2.3. matematikos mokymosi sutrikimą;
3.2.1.3. neverbalinių mokymosi sutrikimų.
3.2.2. Elgesio ar / ir emocijų sutrikimų:
3.2.2.1. aktyvumo ar/ir dėmesio sutrikimų:
3.2.2.1.1. aktyvumo sutrikimą;
3.2.2.1.2. dėmesio sutrikimą;
3.2.2.1.3. aktyvumo ir dėmesio sutrikimą;
3.2.2.2. elgesio sutrikimų:
3.2.2.2.1. prieštaraujančio neklusnumo sutrikimą;
3.2.2.2.2. elgesio sutrikimą (asocialų elgesį);
3.2.2.3. emocijų sutrikimų:
3.2.2.3.1. nerimo spektro sutrikimą;
3.2.2.3.2. nuotaikos spektro sutrikimą.
3.2.3. Kalbėjimo ir kalbos sutrikimų:
3.2.3.1. kalbėjimo sutrikimų:
3.2.3.1.1. fonetinių sutrikimų;
3.2.3.1.2. sklandaus kalbėjimo sutrikimų;
3.2.3.1.3. balso sutrikimų;
3.2.3.2. kalbos sutrikimų:
3.2.3.2.1. fonologinių sutrikimų;
3.2.3.2.2. kalbos neišsivystymą;
3.2.3.2.3. kalbos netekimą.
3.2.4. Kompleksinių sutrikimų.

3.3. Mokiniai, turintys mokymosi sunkumų. Šiai grupei priskiriami mokiniai, kuriems dėl nepalankios (kultūrinės/kalbinės, pedagoginės, socialinės-ekonominės) aplinkos ar

susidariusių aplinkybių apribojamos galimybės realizuoti savo gebėjimus įsisavinant Bendrojo ugdymo programas. Mokinių, turinčių mokymosi sunkumų, grupei priskiriami mokiniai:

3.3.1. besimokantys ne gimtąja kalba arba gyvenantys kitoje kultūrinėje/ kalbinėje aplinkoje;

3.3.2. turintys sulėtėjusią raidą;

3.3.3. turintys sveikatos problemų;

3.3.4. patiriantys nepalankių aplinkos veiksnių įtaką;

3.3.5. patiriantys emocinę krizę;

3.3.6. nerealizuojantys ypatingų gabumų.

4. Mokiniai specialiųjų ugdymosi poreikių grupei priskiriami vadovaujantis 1 priede pateiktu Negalių, sutrikimų, mokymosi sunkumų apibūdinimu.

III. MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ, PRISKYRIMO SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ GRUPEI KRITERIJAI IR SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ NUSTATYMAS

5. Specialieji ugdymosi poreikiai nustatomi mokiniams, kurie, remiantis pedagoginio psichologinio įvertinimo išvada, turi teisę gauti pedagoginę, psichologinę, specialiąją pedagoginę, socialinę pedagoginę ir specialiąją pagalbą, būti aprūpinami specialiosiomis mokymo ir techninės pagalbos priemonėmis.

6. Kriterijai, pagal kuriuos mokiniai (išskyrus nurodytus 8 punkte), turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, priskiriami specialiųjų ugdymosi poreikių grupei, yra šie:

6.1. bendrojo ugdymo programų pritaikymo apimtis;

6.2. bendrojo ugdymo programų pritaikymo lygis;

6.3. ugdymo plano pritaikymas;

6.4. ugdymosi metodų ir būdų pritaikymas;

6.5. vadovėlių, mokymo priemonių parinkimas, mokomosios medžiagos pritaikymas, rengimas/kūrimas;

6.6. ugdymosi vietos parinkimas ar/ir aplinkos pritaikymas;

6.7. ugdymui skirtų techninės pagalbos priemonių reikmė;

6.8. specialiosios pedagoginės pagalbos reikmė;

6.9. specialiosios pagalbos reikmė;

6.10. psichologinės pagalbos reikmė;

6.11. socialinės pedagoginės pagalbos reikmė.

7. Kriterijai, pagal kuriuos ikimokyklinio amžiaus vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, priskiriami specialiųjų ugdymosi poreikių grupei, yra šie:

7.1. ugdymosi metodų ir būdų pritaikymas;

7.2. ugdymosi priemonių (žaislų, daiktų ar mokomosios medžiagos, padedančios ugdyti reikalingus gebėjimus) parinkimas, pritaikymas, rengimas/kūrimas;

7.3. ugdymosi vietos parinkimas ar/ir aplinkos pritaikymas;

7.4. ugdymuisi skirtų techninės pagalbos priemonių reikmė;

7.5. specialiosios pedagoginės pagalbos reikmė;

7.6. specialiosios pagalbos reikmė;

7.7. psichologinės pagalbos reikmė;

7.8. socialinės pedagoginės pagalbos reikmė.

8. Mokiniai (išskyrus ikimokyklinio amžiaus vaikus), turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, priskiriami specialiųjų ugdymosi poreikių grupei, vadovaujantis 2 priede pateiktais Mokinių (išskyrus ikimokyklinio amžiaus vaikus), turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, priskyrimo specialiųjų ugdymosi poreikių grupei kriterijais ir įverčiais. Ikimokyklinio amžiaus vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, priskiriami specialiųjų ugdymosi poreikių grupei vadovaujantis 3 priede pateiktais Ikimokyklinio amžiaus vaikų, turinčių

specialiųjų ugdymosi poreikių, priskyrimo specialiųjų ugdymosi poreikių grupei kriterijais ir įverčiais.

9. Specialieji ugdymosi poreikiai nustatomi, pagal kiekvieną kriterijų įvertinus mokinio ar ikimokyklinio amžiaus vaiko reikmes. Specialiųjų ugdymosi poreikių lygis gaunamas sudauginus 2 ir 3 prieduose nurodytus specialiųjų ugdymosi poreikių kriterijaus koeficientą su pasirinkto įverčio balu ir susumavus gautus rezultatus.

10. Specialiųjų ugdymosi poreikių lygiai skirstomi į nedidelius, vidutinius, didelius ir labai didelius.

11. Pagal skaitmeninę išraišką lygiai skirstomi:

11.1. mokinių (išskyrus ikimokyklinio amžiaus vaikų), turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, į:

11.1.1. nedidelius – nuo 7 iki 22 balų,

11.1.2. vidutinius – nuo 23 iki 52 balų,

11.1.3. didelius – nuo 53 iki 82 balų;

11.1.4. labai didelius – nuo 83 iki 112 balų;

11.2. ikimokyklinio amžiaus vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, į:

11.2.1. nedidelius – nuo 8 iki 15 balų,

11.2.2. vidutinius – nuo 16 iki 36 balų,

11.2.3. didelius – nuo 37 iki 60 balų,

11.2.4. labai didelius – nuo 61 iki 84 balų.

_____

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, grupių nustatymo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į
lygius tvarkos aprašo
1 priedas

NEGALIŲ, SUTRIKIMŲ, MOKYMOSI SUNKUMŲ APIBŪDINIMAS

1. Negalioms priskiriami raidos, sensorinių, fizinių funkcijų ir kiti įgimti ar įgyti sveikatos sutrikimai (sutrikimo kilmė gali būti biologinė, pedagoginėmis priemonėmis pašalinti priežasčių neįmanoma), kurie trukdo pažinti, tyrinėti aplinką, siekti akademinių žinių, trikdo socialinę, emocinę ir asmenybės raidą. Šiems asmenims gali būti reikalinga kitų žmonių priežiūra, jiems skiriamos socialinės ir medicininės paslaugos, teikiama švietimo pagalba. Mokymosi aplinkos ir Bendrojo ugdymo programų pritaikymas priklauso nuo asmens negalios pobūdžio ir ugdymosi poreikių.

NEGALIOS	NEGALIOS APIBŪDINIMAS
1. INTELEKTO SUTRIKIMAS	Intelekto sutrikimas – pasireiškiantis pažintinės veiklos, kalbinių, motorinių gebėjimų pažeidimais, taip pat adaptyvaus elgesio sutrikinimu. Asmenims būdingas adaptyvaus elgesio sutrikimas bent keliose iš nurodytų sričių: komunikacija, savitvarka, buities, socialiniai, sveikatos ir saugumo įgūdžiai, laisvalaikio leidimas, savireguliacija ir veiklos organizacija, akademinių žinių taikymas kasdieniame gyvenime.
1.1. Nežymus intelekto sutrikimas	Intelekto koeficiento (toliau – IQ) intervalas 50–69
1.2. Vidutinis intelekto sutrikimas	IQ intervalas 35–49
1.3. Žymus intelekto sutrikimas	IQ intervalas 20–34
1.4. Labai žymus intelekto sutrikimas	IQ žemesnis nei 20
1.5. Nepatikslintas intelekto sutrikimas	Kai yra aiškus protinis atsilikimas, tačiau turimos informacijos nepakanka, kad asmenį būtų galima priskirti vienam iš 1.1–1.4 punktuose nurodytų sutrikimų.
2. Regos sutrikimas	Regimojo pojūčio ir regimojo suvokimo sutrikimas, kurio negalima koreguoti akiniais ar kontaktiniais lęšiais iki normalaus regėjimo, trukdantis normaliai raidai, mokymuisi, orientavimuisi erdvėje, savarankiškam gyvenimui.
2.1. Vidutinė silpnaregystė	Regėjimo aštrumas geriau matančia akimi su korekcija 0,3–0,1 (30–10 procentų), akiplotis 20–60 laipsnių
2.2. Žymi silpnaregystė	Regėjimo aštrumas geriau matančia akimi su korekcija 0,1–0,05 (10–5 procentų), akipločio susiaurėjimas 10–20 laipsnių
2.3. Aklumas su regėjimo likučiu	Regėjimo aštrumas geriau matančia akimi su korekcija 0,04–0,01 (4–1 procento), akipločio susiaurėjimas iki 10 laipsnių
2.4. Praktiškas aklumas	Regėjimo aštrumas geriau matančia akimi su korekcija 0,01– šviesos, tamsos skyrimas (1 procentas – šviesos, tamsos skyrimas). Beveik be akipločio.

NEGALIOS	NEGALIOS APIBŪDINIMAS
2.5. Visiškas aklumas	Šviesos jutimo nėra. Aplinką suvokia kitais pojūčiais (klausa, uosle, lytėjimu ir kt.).
2.6. Kiti regėjimo sutrikimai	Regos sutrikimai neapibrėžti 2.1–2.5 punktuose.
3. Klausos sutrikimai	Girdimojo jutimo ir suvokimo trūkumai, trukdantys suvokti ir apdoroti garsinę informaciją, išmokti sakytinės kalbos ir bendrauti ja. Asmenims, turintiems klausos sutrikimų, būdingas antrinio pobūdžio specifinis sakytinės kalbos neišsivystymas (nežymus, vidutinis, žymus), kurio laipsnį lemia klausos sutrikimo laikotarpis (klausos sutrikimas gali būti ikikalbinis ar pokalbinis), klausos sutrikimo laipsnis, vaiko ugdymo sąlygos ir individualūs ugdytinio ypatumai. Klausos sutrikimo (netekimo) laipsnis nustatomas pagal audiometrinio tyrimo duomenis.
3.1. Nežymus klausos sutrikimas	Klausos susilpnėjimo vidurkių diapazonas – 26–40 decibelų.
3.2. Vidutinis klausos sutrikimas	Klausos susilpnėjimo vidurkių diapazonas – 41–55 decibelai.
3.3. Žymus klausos sutrikimas	Klausos susilpnėjimo vidurkių diapazonas – 56–70 decibelų.
3.4. Labai žymus klausos sutrikimas	71–90 decibelų.
3.5. Gilus klausos sutrikimas (kurtumas)	> 90 decibelų.
4. Kochleariniai implantai	Asmenys, kuriems atlikta kochlearinio implanto operacija. Kochlearinis implantas garsinę ir kalbinę informaciją silpna ir saugia elektros srove perduoda tiesiai į klausos nervą. Kochlearinis implantas padeda girdėti, tačiau negali atkurti normalios klausos. Gebėjimas suvokti ir diferencijuoti garsus bei sakytinės kalbos vystymasis priklauso nuo laikotarpio, kada vaikui buvo atlikta kochlearinės implantacijos operacija, klausos likučių lavinimo iki operacijos, pooperacinio reabilitacijos proceso ir bendro specialistų ir tėvų (globėjų, rūpintojų) bendradarbiavimo, teikiant pagalbą vaikui. Vaikui gali kilti sunkumų dalyvaujant grupinėje veikloje, suvokiant kalbinius ir nekalbinius garsus bei kalbos intonacijas, kirčiuojant žodžius, ugdant rišliąją kalbą, taip pat gali atsirasti socialinės adaptacijos problemų. Tam tikrais atvejais, bendraujant ir ugdant vaiką, negalima atsisakyti gestų ar gestų kalbos.
5. Judesio ir padėties bei neurologiniai sutrikimai	Tai judumo sutrikimai, ribojantys galimybę judėti erdvėje. Asmenys, turintys judesio ir padėties sutrikimų, neturi vienodos charakteristikos, kiekvieno problema individuali. Sutrikimo sunkumas vertinamas pagal savarankiškumo įvertinimo indeksą (jį įvertina sveikatos priežiūros specialistai).
5.1. Lengvi judesio ir padėties sutrikimai	Savarankiškumo įvertinimo indeksas didesnis nei 40 balų.
5.2. Vidutiniai judesio ir padėties sutrikimai	Savarankiškumo įvertinimo indeksas 21–40 balų.
5.3. Sunkūs judesio ir padėties sutrikimai	Savarankiškumo įvertinimo indeksas iki 20 balų.
5.4. Lėtiniai neurologiniai sutrikimai	Tai grupė etiologiškai skirtingų įgimtų ar įgytų ligų, kurios pažeidžia nervų sistemą ir/ar kitus organus, sukelia ilgalaikių mokymosi ir socialinės adaptacijos sunkumų.

NEGALIOS	NEGALIOS APIBŪDINIMAS
6. Įvairiapusiai raidos sutrikimai	Sutrikimai pasireiškia kokybiniais socialinio bendravimo ir komunikacijos sutrikimais bei ribotu, stereotipiniu ir pasikartojančiu interesų ir veiklos pobūdžiu. Dažniausiai raida būna sutrikusi nuo pat kūdikystės arba, išimtiniais atvejais, sutrikimas išryškėja per pirmuosius penkerius gyvenimo metus. Dažnai (nors ne visada) būna tam tikro laipsnio bendras kognityvinės veiklos pažeidimas, elgesys neatitinka amžiui būdingo elgesio (nesvarbu, ar asmuo yra protiškai atsilikęs, ar ne).
6.1. Vaikystės autizmas	Būdingi raidos sutrikimai, išryškėjantys vaikams iki trejų metų amžiaus ir pasireiškiantys trijose veiklos srityse: socialinio bendravimo, komunikacijos ir elgesio.
6.2. Atipiškas (netipiškas) autizmas	Būdingi raidos sutrikimai, išryškėjantys vyresniame nei trejų metų amžiuje ir pasireiškiantys vienoje ar dviejose iš trijų būtinų autizmo diagnozei simptomų grupių (socialinio bendravimo, komunikacijos, elgesio).
6.3. Rett'o sindromas	Būdinga tai, kad po normalios ar beveik normalios raidos periodo 7–24 mėnesių amžiuje įvyksta dalinis ar visiškas įgytų įgūdžių ir kalbos praradimas kartu su sulėtėjusiu galvos augimu, sustoja socialinis ir žaidimų vystymasis, tačiau socialiniai interesai turi tendenciją išlikti. Sindromas diagnozuojamas tik mergaitėms.
6.4. Asperger'io sindromas	Būdingi tie patys socialinio bendravimo sutrikimai kaip ir autizmo atveju kartu su ribotu stereotipiniu, pasikartojančiu veiklos ir interesų ratu. Sutrikimas skiriasi nuo autizmo tuo, kad nėra bendro kalbos ar pažinimo raidos sulėtėjimo ar atsilikimo.
6.5. Kiti įvairiapusiai raidos sutrikimai	Įvairiapusiai raidos sutrikimai, neapibrėžti 6.1–6.4 punktuose.
7. Kurčneregystė	1. Gimę kurčneregiai, kurie 1.1. gimė turėdami sudėtingus klausos ir regos sutrikimus; 1.2. įgijo klausos ir regos sutrikimus prieš išmokdami kalbėti. 2. Tapę kurčneregiai, kurie 2.1. gimė neregiais ar silpnaregiais ir vėliau prarado klausą; 2.2. gimė kurčiais ar neprigirdinčiais ir vėliau prarado regą; 2.3. gimė reginčiais ir girdinčiais, bet vėliau prarado ir klausą, ir regą.
8. Kompleksinė negalia	Kompleksinė negalia – tai gretutinės negalios arba įvairūs negalių deriniai iš nurodytų negalių grupių.

2. Sutrikimams priskiriami mokymosi (dviejų ar daugiau dalykų – skaitymo, rašymo, matematikos ar kitų dalykų), taip pat elgesio ir emocijų, kalbos ir kalbėjimo sutrikimai, kurie pasireiškia vaikui įsisavinant mokymosi programą, tai yra įgyjant pagrindinių kompetencijų. Šiems mokiniams reikalingas ilgalaikis specialusis ugdymasis ir jiems gali būti skiriamos psichologo, socialinės ir/ arba medicininės paslaugos.

SUTRIKIMAI	SUTRIKIMŲ APIBŪDINIMAS
1. MOKYMOSI SUTRIKIMAI	
1.1. Bendrieji mokymosi sutrikimai	Tai grupė sutrikimų, kurie pasireiškia mokymosi pasiekimų atsilikimu iš dviejų ir daugiau dalykų (skaitymo, rašymo, matematikos ar kitų mokomųjų dalykų). Šis atsilikimas yra tikėtinas, kai asmens intelektiniai gebėjimai yra žemi (IQ yra nuo 70 iki 79), tačiau nesiekia labai žemo intelekto ribos (IQ 69 ir žemesnis).
1.2. Specifiniai mokymosi sutrikimai	Tai heterogeniška grupė sutrikimų, kurie pasireiškia mažesniais skaitymo, rašymo ar matematikos mokymosi pasiekimais nei tikėtina pagal intelektinius gebėjimus (kai IQ yra 80 ir aukštesnis) bei vaiko amžių atitinkantį ugdymą. Sutrikimams būdinga, kai

SUTRIKIMAI	SUTRIKIMŲ APIBŪDINIMAS
	dėl atskirų pažinimo procesų neišlavėjimo ar sutrikimo mokymosi pasiekimai neatitinka bendrųjų pasiekimų ir kompetencijų, tačiau jų priežastis nėra intelekto, sensoriniai sutrikimai ir netinkamas ugdymas ar sociokultūrinės sąlygos.
1.2.1. Skaitymo sutrikimai	Sutrikimui būdinga: 1. žodžių skaitymo sunkumai: 1.1. raidžių, skiemenų praleidimai, keitimai, pridėjimai 1.2. raidžių formos, eiliškumo žodyje ir skaitymo krypties reversijos 1.3. ribotas visuminis vizualinis žodžių atpažinimas 1.4. spėjama žodžio pradžia; perskaičius žodžio pradžią, neteisingai spėjama kita žodžio dalis 2. sklandaus skaitymo sunkumai: 2.1. skaitoma paraidžiui arba skiemenuojant 2.2. skiemenų, žodžių ir žodžių junginių kartojimas 2.3. labai lėtas arba greitas (kai tai trukdo teksto suvokimui) skaitymo tempas 2.4. nepaisoma žodžio, sakinio ribų, skyrybos ženklų 2.5. pametamas skaitomas žodis, eilutė, negebama perkelti žvilgsnio 2.6. žodžių praleidimai arba nesamų pridėjimai 3. teksto supratimo sunkumai: 3.1. nesuprantamos tikslios perskaitytų žodžių reikšmės, žodžių junginių, sakinių prasmės 3.2. skaitant nepasinaudojama tekstinėmis užuominomis 3.3. sunkiai suprantami tekste esančių atskirų minčių ryšiai 3.4. sunkiai suprantama pagrindinė teksto mintis 3.5. nesuvokiamas teksto stilius ir paskirtis 4. visiškas negebėjimas skaityti
1.2.2. Rašymo sutrikimai	Sutrikimui būdinga: 1. žodžio struktūros iškraipymas – praleidžia, keičia, prirašo raides ar skiemenis 2. raidžių formos, eiliškumo žodyje ir rašymo krypties reversijos 3. rašybos taisyklių netaikymas 4. sunkumai perteikti mintį raštu 5. neįskaitomas arba sunkiai įskaitomas raštas 6. visiškas negebėjimas rašyti
1.2.3. Matematikos mokymosi sutrikimai	Sutrikimui būdinga: 1. pagrindinių matematinių įgūdžių sunkumai (daiktų skaičiavimo, aritmetinių veiksmų atlikimo žodžiu (mintinio skaičiavimo) bei raštu ir jų užrašymo, daugybos lentelės įsiminimo sunkumai) 2. matematinių terminų (sąvokų) pavadinimo ir suvokimo, žodžiu pateiktų užduočių užrašymo skaičiais sunkumai 3. skaitmenų, matematinių ženklų, skaičių, simbolių suvokimo, skaičių užrašymo sunkumai

SUTRIKIMAI	SUTRIKIMŲ APIBŪDINIMAS
	4. faktų, veiksmų sekos ir sprendimo būdų, reikalingų atlikti matematikos užduotį, atsiminimo sunkumai 5. tekstinių uždavinių sprendimo sunkumai
1.3. Neverbaliniai mokymosi sutrikimai	Pasireiškia motorinių įgūdžių stoka, sunkumais sprendžiant neverbalines užduotis ir apdorojant vizualinę erdvinę informaciją. Sutrikimui būdinga: 1. mokymosi sunkumai: sunkiai sekasi rašyti, skaičiuoti, operuoti abstrakčiomis sąvokomis atliekant užduotis, tačiau skaitymo įgūdžiai dažniausiai neatsilieka nuo bendraamžių 2. motorinių įgūdžių stoka: koordinacijos trūkumas, žymios pusiausvyros problemos, prasti rašymo įgūdžiai 3. vizualinės erdvinės informacijos apdorojimo sunkumai: vaizduotės stoka, prasta vizualinė atmintis, klaidingas erdvinis suvokimas ir erdvinių ryšių nustatymas 4. bendravimo sunkumai: negebėjimas suprasti neverbalinę komunikaciją, prisitaikymo naujose situacijose sunkumai, socialinių įgūdžių stoka 5. verbaliniai gebėjimai vidutiniai ar aukštesni nei vidutiniai ir verbalinis IQ reikšmingai aukštesnis nei neverbalinis IQ
2. ELGESIO AR/IR EMOCIJŲ SUTRIKIMAI	Tai heterogeniška grupė sutrikimų, pasireiškiančių elgesio ar/ir emocinėmis reakcijomis, ryškiai besiskiriančiomis nuo įprastų amžiaus, kultūros ir etinių normų bei išreikštu nedėmesingumu, impulsyvumu ar/ir prasta elgesio reguliacija. Elgesio ar/ir emocijų sutrikimams būdinga: 1. nėra tik laikina, tikėtina reakcija į stresą keliančius aplinkos įvykius 2. nuolat pasireiškia ne mažiau nei dviejose skirtingose srityse 3. nepasiduoda intervencijoms, taikomoms bendrojo ugdymo aplinkoje
2.1. Aktyvumo ar/ir dėmesio sutrikimai	Pasireiškia amžiaus neatitinkančiais dėmesingumo (nesugebėjimas pakankamai ilgai išlaikyti dėmesį, baigti pradėtą darbą), padidėjusio aktyvumo arba hiperaktyvumo (bėgiojimas, judėjimas, triukšmavimas, kai reikia sėdėti ramiai, įkyrus elgesys) ir impulsyvumo (nesugebėjimas sulaukti savo eilės, atidėti noro išpildymo) požymiais. Šie požymiai ryškėja jau ikimokykliniame amžiuje. Sutrikimas stebimas bent dviejose aplinkose (pavyzdžiui, namuose ir mokykloje) ir turi įtakos atitinkamam raidos etapui būdingam funkcionavimui socialinėje srityje, mokykloje, namie ar kitoje aplinkoje. Šie sutrikimai nėra sąlygoti autizmo ar emocinių sutrikimų.
2.1.1. Aktyvumo sutrikimas	Vyrauja padidėjusio aktyvumo / hiperaktyvumo ir impulsyvumo požymiai.
2.1.2. Dėmesio sutrikimas	Vyrauja dėmesio išlaikymo sutrikimai. Vaikams, turintiems nedėmesingąjį tipą, dažnai būdingas lėtas informacijos apdorojimo (psichinės veiklos) tempas.
2.1.3. Aktyvumo ir dėmesio sutrikimas	Būdingi vienodai išreikšti visi aktyvumo ir dėmesio sutrikimo požymiai.
2.2.Elgesio sutrikimai	Pasireiškia pasikartojančiu ir nuolatiniu kitų teises pažeidžiančiu, agresyviu ir provokuojančiu, įžūliu elgesiu. Elgesio sutrikimai nustatomi, kai tokio elgesio trukmė didesnė nei 6 mėnesiai, taip pat būtina atsižvelgti į vaiko amžiaus tarpsniams būdingus elgesio ypatumus. Pavieniai asocialūs, nusikalstami poelgiai dar nėra pagrindas šiai diagnozei. Turintiems šių sutrikimų būdingas pyktis, dirglumas, irzlumas, šiurkštumas, nemandagumas, autoritetų neigimas, maža tolerancija frustracijai, pykčio priepuoliai, atsakomybės stoka, nesugebėjimas užsibrėžti ir siekti tikslo, užuojautos, gėdos, įžvalgų stoka. Elgesio sutrikimai gali prasidėti vaikystėje arba paauglystėje.

SUTRIKIMAI	SUTRIKIMŲ APIBŪDINIMAS
2.2.1. Prieštaraujančio neklusnumo sutrikimas	Vyrauja nuolatinis negatyvaus, priešiško, įžūlaus, provokuojančio elgesio kompleksas be akivaizdaus asocialaus elgesio ar agresijos priepuolių. Vaikui būdingi sutrikusio elgesio ypatumai pasireiškia bendraujant su suaugusiaisiais.
2.2.2. Elgesio sutrikimas (asocialus elgesys)	Pasireiškia dažnu melavimu, kad iš to turėtų naudos ar išsisuktų nuo to, ką asmuo privalėtų padaryti, dažnu peštynių, muštynių inicijavimu, dažnu priekabių ieškojimu ar grasinimais, vagystėmis, bėgimu iš namų ar/ir negrįžimu nakvoti be tėvų leidimo, pamokų praleidinėjimu ar pabėgimais iš mokyklos, ginklo ar kito daikto, kuriuo galima rimtai sužaloti, naudojimu, žiaurumu su gyvūnais ar žmonėmis, tyčiniu padeginėjimu, kitų nuosavybės gadinimu, įsilaužimais, bandymais prievartauti. Santykiai su bendraamžiais gali išlikti normalūs arba kitais atvejais gali būti labai prasti asmens santykiai su bendraamžiais, kuriems būdinga asmens izoliavimas, atstūmimas, populiarumo tarp bendraamžių ir nuolatinės artimos draugystės stoka.
2.3. Emocijų sutrikimai	Pasireiškia nerimu dėl savo elgesio, mokslų, namų darbų, egzaminų, ateities ir kt. Dalykų, įprastos veiklos vengimu, nuolatine liūdna nuotaika, nelaimingumu, irzlumu, jautrumu, ankstesnio susidomėjimo praradimu bei nuovargiu ir įtampa. Šie sunkumai yra nuolatiniai ir žymūs, neatitinka raidos etapui būdingo elgesio ir trikdo asmens mokymosi veiklą, gebėjimus užmegzti ir palaikyti patenkinamus tarpusavio santykius su bendraamžiais bei suaugusiaisiais.
2.3.1. Nerimo spektro sutrikimas	Būdingas susirūpinimas, nerimas, intensyvios baimės, smarkiai paveikiantys asmens funkcionavimą mokykloje ar /ir mokymosi veikloje. Šio pogrupio emocijų sutrikimai apima tokius sutrikimus: atsiskyrimo nerimo sutrikimas vaikystėje, socialinio nerimo sutrikimas vaikystėje, generalizuoto nerimo sutrikimas, selektyvusis mutizmas, fobinio nerimo sutrikimai vaikystėje (specifinės baimės).
2.3.2. Nuotaikos spektro sutrikimas	Būdingi pokyčiai emocijų (jaučiasi liūdni, dažnai verkia ar atrodo bepravirkstantys), savęs vertinimo ir mąstymo (jaučiasi beverčiai, mano nieko negalintys padaryti gerai, abejoja gyvenimo prasme), motyvacijos (praranda susidomėjimą ankstesnėmis veiklomis ir mokymusi) srityse. Šiam sutrikimų pogrupiui priklauso depresijos ir distimijos sutrikimai, dažniau(siai) būdingi paauglystės periodui.
3. KALBĖJIMO IR KALBOS SUTRIKIMAI	Tai heterogeniška sutrikimų grupė, kuriai priskiriami visos kalbos sistemos ar jos dalies sutrikimai. Asmenims būdingi tarimo, sklandaus kalbėjimo ar balso valdymo sunkumai. Šiai grupei priskiriami ir tokie sutrikimai, kai asmuo turi kalbos raiškos ar/ir kalbos suvokimo sunkumų.
3.1. Kalbėjimo sutrikimai	Tai įvairūs garsų tarimo, sklandaus kalbėjimo ir balso sutrikimai.
3.1.1. Fonetiniai sutrikimai	Garsų tarimo sutrikimai, kai girdimasis suvokimas yra pakankamai išlavėjęs. Galimi šio pogrupio sutrikimai: fonetinė artikuliacinė dislalija, dizartrija (hipotoninė, hipertoninė).
3.1.2. Sklandaus kalbėjimo sutrikimai	Tai įvairūs kalbos tempo ir ritmo sutrikimai, dėl kurių sutrikdyta kalbinė motorika, bendravimas, vyksta asmenybiniai pokyčiai.
3.1.3. Balso sutrikimai	Tai visiškas ar dalinis fonacijos sutrikimas dėl anatominių ar funkcinių balso aparato pasikeitimų.

SUTRIKIMAI	SUTRIKIMŲ APIBŪDINIMAS
3.2. Kalbos sutrikimai	Tai visos kalbos sistemos ar jos dalies sutrikimai, kai asmuo turi sunkumų dėl kalbos išraiškos ar/ir kalbos suvokimo, bei rašytinės kalbos sutrikimai kaip sakytinės kalbos sutrikimų pasekmė.
3.2.1. Fonologiniai sutrikimai	Garsų tarimo trūkumai, kai sutrikęs girdimasis suvokimas ar nesusiformavę garsų artikuliavimo vaizdiniai. Galimi šio pogrupio sutrikimai: foneminė akustinė dislalija, foneminė artikuliacinė dislalija, dizartrija (hipotoninė, hipertoninė).
3.2.2. Kalbos neišsivystymas	Visos kalbos sistemos – fonetikos, leksikos, gramatikos, rišliosios kalbos – sutrikimas (žymus, vidutinis, nežymus).
3.2.3. Kalbos netekimas	Visiškas ar dalinis gebėjimo kalbėti ar/ir suprasti kalbą praradimas. Galimi šio pogrupio sutrikimai: totalinė, sensorinė, akustinė neminė, semantinė, dinaminė afazija.
4. KOMPLEKSINIS SUTRIKIMAS	Tai gretutiniai (komorbidiniai) sutrikimai arba įvairūs sutrikimų deriniai iš nurodytų sutrikimų grupių.

3. Mokymosi sunkumai kyla, kai dėl nepalankios (kultūrinės/kalbinės, pedagoginės, socialinės-ekonominės) aplinkos ar susidariusių aplinkybių apribojamos asmens galimybės realizuoti savo gebėjimus įsisavinant mokymosi programas. Sunkumai laikini ir asmens specialieji ugdymosi poreikiai sprendžiami suteikiant atitinkamą psichologinę, socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę ir/ar specialiąją pagalbą.

MOKYMOSI SUNKUMAI	MOKYMOSI SUNKUMŲ APIBŪDINIMAS
1. Besimokantys ne gimtąja kalba arba gyvenantys kitoje kultūrinėje/ kalbinėje aplinkoje	Sunku įsisavinti Bendrojo ugdymo programas, kai vaikas mokomas ne gimtąja kalba, kurios jis nemoka taip kaip gimtosios, arba daugiau nei pusę metų asmuo mokėsi kitoje šalyje ne gimtąja kalba pagal kitą programą, arba kai girdintis vaikas auga kurčiųjų šeimoje ir tėvų (globėjų, rūpintojų) gimtoji kalba yra gestų kalba.
2. Sulėtėjusi raida	Sunkumai išryškėja iki 7–8 metų amžiaus ir pasireiškia atsilikimu nuo bendraamžių bent vienoje iš nurodytų sričių: pažintinės, motorikos, komunikacijos, savitvarkos, socialinės ir emocinės.
3. Sveikatos problemos	Sunku savarankiškai įsisavinti Bendrojo ugdymo programas, nes vaikas dėl ligos mokslo metais yra praleidęs daugiau nei 2/3 pamokų ir neturėjo galimybių mokytis ligos metu.
4. Nepalankūs aplinkos veiksniai	Sunku įsisavinti Bendrojo ugdymo programas, nes vaikas nuolat praleidžia pamokas ir /ar neatlieka namų darbų dėl skurdžios šeimos padėties (tėvai, (globėjai, rūpintojai) bedarbiai ir/ ar benamiai, per mažos gyvenamosios patalpos, nėra kur ruošti pamokų) ir /ar šeima priskirta rizikos grupei.
5. Emocinės krizės	Sunkumai, atsiradę vaikui netekus tėvų, dėl tėvų skyrybų, dėl artimo žmogaus netekties, dėl šeimos narių ligos (mirtinos, ilgalaikės), dėl patirtos traumos ir/ar prievartos, tapus traumuojančio įvykio liudytoju, neįveikus mokyklinės adaptacijos ar gyvenimo naujoje šeimoje problemų ar patyrus stichinę nelaimę.
6. Nerealizuoti ypatingi gabumai	Vaiko pasiekimai neatitinka jo intelektinių gebėjimų, kurie yra didesni nei bendraamžių (IQ 130 ar didesnis) dėl individualių (asmenybės) ir aplinkos veiksnių (šeimos, mokyklos, bendraamžių ir t. t.).

_____

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, grupių nustatymo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į lygius tvarkos aprašo
2 priedas

MOKINIŲ (IŠSKYRUS IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKUS), TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ, PRISKYRIMO SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ GRUPEI KRITERIJAI IR ĮVERČIAI

Specialiųjų ugdymosi poreikių kriterijai ir jų reikšmė koeficientais	**Specialiųjų ugdymosi poreikių įverčiai**			
	1 balas	**2 balai**	**3 balai**	**4 balai**
1. Bendrųjų programų turinio pritaikymo apimtis (**2** koef.)	Ugdymo turinio apimtys nekeičiamos, nustatytais požymiais gali būti pritaikomi mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo kriterijai	1–2 dalykų arba 1–2 ugdymo sričių programų pritaikymas	3–5 dalykų arba 3–5 ugdymo sričių programų pritaikymas	Dalykų turinys, dalykų srities turinys pritaikomi veikloms, savarankiškumo, socialiniams įgūdžiams ugdyti
2. Mokinio pasiekimai (**3** koef.)	Mokinio pasiekimai patenkinamo lygio, atitinka dvejų metų laikotarpiu nurodytus mokinių pasiekimų lygių požymius	Mokinio pasiekimai žemesni nei patenkinamo lygio, neatitinka dvejų metų laikotarpiu nurodytų mokinių pasiekimų lygių požymių	Mokinio pasiekimai žymiai žemesni nei dvejų metų laikotarpiu nurodyti mokinių pasiekimų lygių požymiai	Mokinio pasiekimai neatitinka siejamų su amžiumi ir ugdymo metų tarpsniui būdingų mokinių pasiekimų
3. Ugdymo plano pritaikymas (**1** koef.)	Bendrojo ugdymo plano pritaikymas jį koreguojant iki 20 procentų	Bendrojo ugdymo plano pritaikymas jį koreguojant iki 25 procentų	Bendrojo ugdymo plano pritaikymas jį koreguojant iki 30 procentų	Vietoj nurodytų Bendrųjų programų atskirų ugdymo sričių, dalykų ugdymas organizuojamas atskiromis veiklomis
4. Ugdymosi metodų ir būdų pritaikymas (**1** koef.)	Naudojami įprastiniai ugdymosi metodai ir būdai, epizodiškai taikomi alternatyvūs ugdymo metodai ir būdai	Įprastiniai ugdymosi metodai ir būdai derinami su nuolat taikomais alternatyviais	Alternatyvūs ugdymosi metodai ir būdai derinami su įprastiniais	Alternatyvūs ugdymosi metodai ir būdai

Specialiųjų ugdymosi poreikių kriterijai ir jų reikšmė koeficientais	Specialiųjų ugdymosi poreikių įverčiai			
	1 balas	**2 balai**	**3 balai**	**4 balai**
5. Vadovėlių, mokymo priemonių parinkimas, mokomosios medžiagos pritaikymas, rengimas/kūrimas (**2** koef.)	Šalia bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių, mokymo priemonių papildomai naudojamos specialiosios mokymo priemonės	Naudojami bendrojo ugdymo dalykų vadovėliai, mokymo priemonės, o prireikus mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, pritaikyti vadovėliai ar/ir specialiosios mokymo priemonės	Naudojami mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, pritaikyti, parengti/sukurti vadovėliai, specialiosios mokymo priemonės ir alternatyvi mokomoji medžiaga	Naudojamos individualiai pritaikytos, parengtos/sukurtos mokymo priemonės, specialiosios mokymo priemonės, alternatyvi mokomoji medžiaga
6. Ugdymosi vietos parinkimas ar/ir aplinkos pritaikymas (**4** koef.)	Parenkama tinkama vieta klasėje (grupėje)	Pritaikoma tinkama vieta klasėje (grupėje) ar parenkama ugdymo vieta atskirame kabinete (kai kurių mokomųjų dalykų mokoma specialiojo pedagogo kabinete)	1. Mokinys ugdomas mokykloje, skirtoje specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams ar bendrojo ugdymo mokyklos specialiojoje klasėje 2. Mokymosi aplinkos pritaikymas	Specialiai sukuriama individuali mokymosi aplinka
7. Ugdymui skirtų techninės pagalbos priemonių reikmė (**3** koef.)		Techninės pagalbos priemonės ugdymo procese naudojamos epizodiškai	Ilgalaikis techninės pagalbos priemonių naudojimas	Techninės pagalbos priemonės ar/ir jų deriniai naudojami nuolat
8. Specialiosios pedagoginės pagalbos reikmė (**3** koef.**)**	Specialioji pedagoginė pagalba teikiama mokiniui 1–2 kartus per savaitę	Specialioji pedagoginė pagalba teikiama mokiniui 3 kartus per savaitę	Specialioji pedagoginė pagalba teikiama mokiniui 4 kartus per savaitę	Specialioji pedagoginė pagalba teikiama mokiniui ne mažiau kaip 5 kartus per savaitę
9. Specialiosios pagalbos reikmė (**3** koef.)	Prireikus teikiama specialioji pagalba	Specialioji pagalba mokiniui teikiama 2–3 valandas per dieną	Specialioji pagalba mokiniui teikiama 4–5 valandas per dieną	Specialioji pagalba mokiniui teikiama 6–8 valandas per dieną
10. Psichologinės pagalbos reikmė (**3** koef.)	Vienkartinė (epizodinė) pagalba	Trumpalaikė pagalba (iki 10 susitikimų)	Ilgalaikė pagalba (11–30 susitikimų)	Nuolatinė pagalba
11. Socialinės pedagoginės pagalbos reikmė (**3** koef.)	Vienkartinė (epizodinė) pagalba	Trumpalaikė pagalba (iki 10 susitikimų)	Ilgalaikė pagalba (11–30 susitikimų)	Nuolatinė pagalba

_____

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių,
grupių nustatymo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių
skirstymo į lygius tvarkos aprašo
3 priedas

IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ, PRISKYRIMO SPECIALIŲJŲ UGDYMOSI POREIKIŲ GRUPEI KRITERIJAI IR ĮVERČIAI

Specialiųjų ugdymosi poreikių kriterijai ir jų reikšmė koeficientais	**Specialiųjų ugdymosi poreikių įverčiai**			
	1 balas	**2 balai**	**3 balai**	**4 balai**
1. Ugdymosi metodų ir būdų pritaikymas (**1** koef.)	Naudojami įprastiniai ugdymosi metodai ir būdai, epizodiškai taikomi alternatyvūs ugdymo metodai ir būdai	Įprastiniai ugdymosi metodai ir būdai derinami su nuolat taikomais alternatyviais	Alternatyvūs ugdymosi metodai ir būdai derinami su įprastiniais	Alternatyvūs ugdymosi metodai ir būdai
2. Ugdymosi priemonių (žaislų, daiktų ar mokomosios medžiagos, padedančios ugdyti reikalingus gebėjimus) parinkimas, pritaikymas, rengimas/kūrimas (**1** koef.)		Šalia bendrųjų ugdymo priemonių papildomai naudojamos specialiosios mokymo priemonės	Specialiosios mokymo priemonės derinamos su bendrosiomis ugdymo priemonėmis	Naudojamos individualiai parengtos/pritaikytos ar/ir sukurtos ugdymo priemonės, specialiosios mokymo priemonės
3. Ugdymosi vietos parinkimas ar/ir aplinkos pritaikymas (**4** koef.)		Pritaikoma tinkama vieta bendrojoje grupėje	1. Vaikas ugdomas specialiojoje ikimokyklinio ugdymo mokykloje ar specialiojoje grupėje 2. Ugdymo įstaigos aplinkos pritaikymas (jeigu vaikas ugdomas ne mokykloje (grupėje), skirtoje mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių)	Specialiai sukuriama individuali mokymosi aplinka
4. Ugdymuisi skirtų techninės pagalbos priemonių reikmė (**3** koef.)		Techninės pagalbos priemonės naudojamos per kai kurias veiklas/pratybas	Techninės pagalbos priemonės naudojamos per visas veiklas/ pratybas	Techninės pagalbos priemonės ar/ir jų deriniai naudojami nuolat (ne tik veiklų/pratybų metu)

Specialiųjų ugdymosi poreikių kriterijai ir jų reikšmė koeficientais	**Specialiųjų ugdymosi poreikių įverčiai**			
	1 balas	**2 balai**	**3 balai**	**4 balai**
5. Specialiosios pedagoginės pagalbos reikmė (**3** koef.)	Specialioji pedagoginė pagalba teikiama vaikui ne mažiau kaip 2 kartus (pratybos) per savaitę	Specialioji pedagoginė pagalba teikiama vaikui 3 kartus (pratybos) per savaitę	Specialioji pedagoginė pagalba teikiama vaikui 4 kartus (pratybos) per savaitę	Specialioji pedagoginė pagalba teikiama vaikui ne mažiau kaip 5 kartus (pratybos) per savaitę
6. Specialiosios pagalbos reikmė (**3** koef.)	Prireikus teikiama specialioji pagalba	Specialioji pagalba vaikui teikiama kai kurių veiklų/pratybų metu 2–3 valandas per savaitę	Specialioji pagalba vaikui teikiama kasdien veiklų/pratybų metu	Specialioji pagalba teikiama vaikui nuolat (ne tik veiklų/pratybų metu)
7. Psichologinės pagalbos reikmė (**3** koef.)	Vienkartinė (epizodinė) pagalba	Trumpalaikė pagalba (iki 10 susitikimų)	Ilgalaikė pagalba (11–30 susitikimų)	Nuolatinė pagalba
8. Socialinės pedagoginės pagalbos reikmė (**3** koef.)	Vienkartinė (epizodinė) pagalba	Trumpalaikė pagalba (iki 10 susitikimų)	Ilgalaikė pagalba (11–30 susitikimų)	Nuolatinė pagalba

_____